

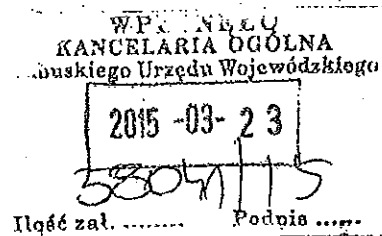

RPJ/38041/2015 P

Data wpływu: 2015-03-23

Warszawa, 19 marzec 2015 r.

MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

SSOdws(iw)-075-35/15 (614)

Pan

Jan Świrepo

Wicewojewoda Lubuski

Stenowaty Rade Wojewodzie,

W odpowiedzi na pisma z dnia 9 i 13 lutego 2015 r. znak GN-III.7160.4.2015.WCic, przekazujące postulaty rolników województwa lubuskiego oraz komunikat ze spotkania Izb Rolniczych Zachodniej Polski, w załączeniu przekazuję odpowiedzi na postulaty będące w kompetencji Resortu Rolnictwa.

Z powołaniem
Z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
PODSEKRETARZ STANU

Tadeusz Kalinowski

Załącznik do pisma znak: SSOdws(iw)-075-35/15 z dnia 19 marca 2015 r.

Ad.1.

W trakcie opracowywania założeń do opracowania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 opracowano m.in. koncepcję zregionalizowania niektórych działań planowanych do realizacji w ramach Programu. Dnia 17 września 2013 r. Kierownictwo MRiRW zaakceptowało propozycję zregionalizowania działań/poddziałów: *Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, Scalanie gruntów oraz LEADER* w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020. W ww. działaniach/poddziałaniach przyjęto, że dokonywany będzie podział środków finansowych na poszczególne województwa. Dodatkowo 21 października 2013 roku została zaakceptowana przez Kierownictwo MRiRW lista instrumentów wsparcia, dla których przewiduje się zastosowanie kopert wojewódzkich:

Modernizacja gospodarstw rolnych (w części z wyłączeniem wsparcia w zakresie produkcji psian, bydła mięsnego oraz mleka),

Premie dla młodych rolników,

Restrukturyzacja małych gospodarstw,

Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej,

Tworzenie grup producentów.

Zgodnie z przepisami UE (art. 59 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 1305/2013), w tabelach finansowych PROW 2014-2020, należało wyodrębnić środki finansowe dla województwa mazowieckiego. W związku z powyższym na etapie prac nad Programem przygotowane zostały propozycje kryteriów wydzielenia środków dla woj. mazowieckiego, które zostały skonsultowane z wszystkimi samorządami województw oraz zostały zaakceptowane przez Kierownictwo MRiRW w dniu 4 marca 2014 r. Ze względu na silne ukierunkowanie programu na sektor rolnictwa i przetwórstwa, przy opracowywaniu kryteriów brano pod uwagę m.in. wskaźniki dotyczące liczby producentów rolnych, którzy otrzymali płatności bezpośrednie za 2012 r. czy liczba osób ubezpieczonych w KRUS w pełnym zakresie (wg stanu na koniec 2012 r.) . W trakcie prac nad kryteriami uwzględniono również warunki kwalifikowalności określone w Programie, dla niektórych działań m.in. warunek dotyczący gospodarstw, które mogą korzystać ze wsparcia w ramach poddziałania Modernizacja gospodarstw rolnych, dotyczący ich wielkości ekonomicznej w przedziale od 10 tys. do 200 tys. euro, czy też warunek dotyczący wielkości ekonomicznej gospodarstw, które będą mogły skorzystać z premii dla małych gospodarstw – wielkość

ekonomiczna gospodarstwa poniżej 10 tys. euro. Ww. warunki są jednym z elementów PROW 2014-2020 i były konsultowane w ramach trzech etapów konsultacji publicznych Programu, przeprowadzonych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w okresie kwiecień 2013 – marzec 2014, z partnerami społeczno-gospodarczymi i instytucjonalnymi.

Zgodnie z projektem ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRROW w ramach PROW na lata 2014–2020, minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić, w drodze rozporządzenia, wysokość limitów środków dostępnych w poszczególnych województwach lub latach w ramach określonych działań lub poddziałań. Obecnie w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi prowadzone są prace nad pakietem rozporządzeń określających zasady i tryb wdrażania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w Polsce, w tym w zakresie wysokości limitów środków dostępnych w poszczególnych województwach lub latach w ramach określonych działań lub poddziałań. Po wejściu w życie ww. ustawy projekty rozporządzeń będą sukcesywnie przekazywane do konsultacji publicznych.

Ad.2 i 3.

Zwalczanie afrykańskiego pomoru świń (ASF) jest realizowane na podstawie następujących aktów prawnych:

- ustawy z dnia 11 marca 2004 r. *o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt* (Dz. U. z 2014 r., poz. 1539);
- rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. *w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń* (Dz. U. Nr 158, poz.1658);
- rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2014 r. *w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem u dzików afrykańskiego pomoru świń* (Dz. U. poz. 420, z późn. zm.).

W związku z wystąpieniem na terytorium Polski ASF u dzików opracowano plan środków podejmowanych w celu zwalczania afrykańskiego pomoru świń u dzików na obszarach objętym ograniczeniami i ochronnym na podstawie art. 16 dyrektywy Rady 2002/60/WE z dnia 27 czerwca 2002 r. ustanawiającej przepisy szczególne w celu zwalczania afrykańskiego pomoru świń oraz zmieniającej dyrektywę 92/119/EWG w zakresie choroby cieszyńskiej i afrykańskiego pomoru świń (Dz. Urz. WE L 192, z 20.07.2002 z późn. zm.). Przedmiotowy plan został zatwierdzony decyzją wykonawczą Komisji 2014/442/UE z dnia 7 lipca 2014 r. zatwierdzającą plany zwalczania afrykańskiego pomoru świń

u zdziczałych świń na niektórych obszarach Litwy i Polski (Dz. U. UE L 200 z 09.07.2014 str. 21).

Jednym ze środków zwalczania pomoru świń u dzików określonym w ww. planie jest utrzymywanie populacji dzików na założonym w Polsce poziomie (100 % realizacji corocznych planów łowieckich w zakresie odstrzelonych dzików).

Niemniej jednak, ze względu na nałożone ograniczenia weterynaryjne w związku ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń w Polsce na terenie 17 gmin zlokalizowanych w 4 powiatach województwa podlaskiego, celem rozwiązania problemu nadmiernej populacji dzików, z uwagi na konieczność ograniczenia zagrożenia rozprzestrzeniania się afrykańskiego pomoru świń na poziom gospodarstw utrzymujących świnię, podjęto szereg działań mających na celu poprawę zaistniałej sytuacji:

Jednym z wektorów ASF jest dzik, dlatego też możliwe było podjęcie przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi następujących kroków:

- 1) z budżetu Inspekcji Weterynaryjnej wydatkowane są środki zarówno na odstrzał, jak i dostarczanie oraz przechowywanie dzików na obszarach objętym ograniczeniami i ochronnym z przeznaczeniem dla kół łowieckich. Niezależnie od tego IW ponosi także koszty badań zarówno dzików, jak i świń w kierunku ASF;
- 2) powiatowi lekarze weterynarii, z uwzględnieniem sytuacji epizootycznej i zapotrzebowań kół łowieckich, wydają decyzje nakazujące zabicie dzików na obszarze objętym ograniczeniami (ze względów epizootycznych tylko na tym obszarze takie działanie jest możliwe). Te działania również są finansowane z budżetu IW w kwocie ok. 300 PLN/dzika (koszt pozyskania dzika i jego utylizacji);
- 3) z budżetu IW zakupiono w 2014 r. 5 chłodni do przetrzymywania tusz dzików, które udostępniono kołom łowieckim. Możliwy jest zakup kolejnych w 2015 r., o ile koła łowieckie zgłoszą takie zapotrzebowanie powiatowym lekarzom weterynarii;
- 4) wystąpiono do wszystkich marszałków województw i starostów z prośbą o wykorzystywanie dodatkowych mechanizmów, jakie pozostają w kompetencjach organów samorządu terytorialnego w kontekście ograniczenia nadmiernej populacji zwierząt łownych na terenie całego kraju wskazując na:
  - a) art. 45 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1995 r. *Prawo łowieckie* określający kompetencje starosty do wydawania, w porozumieniu z Polskim Związkiem Łowieckim, decyzji o odłowie lub odstrzale redukcyjnym zwierzyny, w przypadku szczególnego zagrożenia przez tą zwierzynę w prawidłowym funkcjonowaniu obiektów produkcyjnych i użyteczności publicznej,

b) art. 33a ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. *o ochronie zwierząt*, który dopuszcza podjęcie działań mających na celu ograniczenie populacji tych zwierząt w przypadku, gdy zwierzęta stanowią nadzwyczajne zagrożenie dla życia, zdrowia lub gospodarki człowieka, w tym gospodarki łowieckiej. Kompetencje do podejmowania tego rodzaju działań zostały przypisane sejmikowi województwa.

5) wnioskowano wielokrotnie do Ministra Środowiska o zastosowanie mechanizmu odstrzału zastępczego na podstawie art. 45 ust. 2 ustawy *Prawo łowieckie*. Zgodnie z tymi przepisami jeżeli dzierżawca obwodu łowieckiego nie realizuje rocznego planu łowieckiego w zakresie pozyskania zwierzyny, nadleśniczy działający z upoważnienia dyrektora regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe wydaje postanowienie o zastosowaniu odstrzału zastępczego. Dzięki tym staraniom, jak wynika z informacji uzyskanych z Ministerstwa Środowiska, dotychczas postanowieniem nadleśniczych w niektórych obwodach łowieckich leżących w obszarze objętym ograniczeniami trwają odstrzały redukcyjne.

Jednocześnie celem ograniczenia szerzenia się ASF w Ministerstwie opracowano projekt ustawy *o zmianie ustawy o ochronie zdrowia zwierząt i zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt* (nr druku sejmowego 3148), który zawiera rozwiązania polegające na podniesieniu poziomu bioasekuracji w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta. W dniu 6.03.2015 r. ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. *o zmianie ustawy o ochronie zdrowia zwierząt i zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt* została przekazana do podpisu Prezydenta RP.

Równocześnie trwają prace nad rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi wprowadzającym opracowany przez Głównego Lekarza Weterynarii, na podstawie ww. ustawy, program bioasekuracji w gospodarstwach utrzymujących świnie położonych na najbardziej zagrożonych ASF obszarach w województwie podlaskim. Rozwiązania te mają na celu ograniczenie liczby gospodarstw spełniających niskie standardy w tym zakresie. Przyczyni się to do zapobieżenia szerzeniu się chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania na zwierzęta z gatunków wrażliwych przebywające w gospodarstwach, w szczególności ASF.

Jednocześnie, zgodnie z informacją od Ministra Środowiska nadleśniczowie, zatwierdzający roczne plany łowieckie dla obwodów dzierżawionych, podjęli ścisłą współpracę z zarządami kół łowieckich na terenie całego kraju, mobilizując je, w ramach możliwości prawnych, do intensywniejszego odstrzału dzików.

Niemniej jednak zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 13 października 1995 r. *Prawo łowieckie* naczelnym organem administracji rządowej w zakresie łowiectwa jest minister właściwy do

spraw środowiska i kwestia regulacji populacji dzików na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej należy do jego kompetencji. Z uwagi na powyższe, podejmowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi działania nie mogą naruszać kompetencji tego organu.

Ad. 415.

Obrót nieruchomościami Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa prowadzony jest na podstawie ustawy z dnia 19 października 1991 r. *o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa* (Dz. U. z 2012 r. poz. 1187 z późn. zm.) oraz przepisów wykonawczych, które szczegółowo określają zasady tego obrotu. Obecnie Agencja Nieruchomości Rolnych nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa przeznacza do sprzedaży w pierwszej kolejności na rzecz rolników indywidualnych zamierzających powiększyć gospodarstwo rodzinne. W 2014 r. ANR przeprowadziła 3121 przetargów ograniczonych na sprzedaż dla rolników powiększających gospodarstwa rodzinne, na których zaoferowano 32,3 tys. ha. Skutecznych było 1903 przetargów, na których sprzedano blisko 23 tys. ha. W ostatnim okresie Agencja na coraz większą skalę korzysta z możliwości wydzierżawiania gruntów rolnych, w szczególności w sytuacjach, gdy sprzedaż nieruchomości z różnych przyczyn formalno-prawnych nie jest aktualnie możliwa. Aktywizacja dzierżaw sprzyja zmniejszeniu skali bezumownego użytkowania i pozwala rolnikom czasowo użytkować grunty przygotowywane do sprzedaży oraz uzyskiwać dopłaty bezpośrednie. W 2014 r. Agencja wydzierżawiła ogółem w kraju 55,6 tys. ha (w 2013 r. 29,7 tys. ha). W przetargach ograniczonych na rzecz rolników wydzierżawiono 32 tys. ha (w 2013 r. – 14 tys. ha).

Zgodnie z art. 30 ustawy z dnia 19 października 1991 r. *o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa* (Dz. U. z 2012 r., poz. 1187 z późn. zm.), cenę sprzedaży nieruchomości Zasobu Agencja ustala w wysokości nie niższej niż wartość tej nieruchomości określona przy zastosowaniu sposobów jej ustalenia przewidzianych w przepisach o gospodarce nieruchomościami. W myśl tych przepisów, wartość nieruchomości określa wyłoniony w drodze przetargu rzeczoznawca majątkowy z uwzględnieniem przepisów o zamówieniach publicznych. Rzeczoznawca majątkowy jest osobą niezależną i samodzielnie dokonuje wyboru właściwego podejścia, techniki i metody szacowania, uwzględniając w szczególności cel wyceny, rodzaj i położenie nieruchomości, przeznaczenie w planie miejscowym, stopień wyposażenia w urządzenia infrastruktury technicznej, stan jej zagospodarowania oraz dostępne dane o cenach i cechach nieruchomości podobnych.

Rzeczoznawca majątkowy, sporządzając operat szacunkowy, w każdym przypadku analizuje szczególne cechy danej nieruchomości, co może mieć bezpośredni wpływ na określoną przez niego wartość jednostkową. Przy ustalaniu ceny sprzedaży (lub ceny wywoławczej do przetargu) Agencja bierze pod uwagę wartość nieruchomości oraz koszty poniesione na przygotowanie do sprzedaży (np. koszty wyceny, prac geodezyjnych, koszty związane ze zgromadzeniem niezbędnej dokumentacji).

Aktualnie w Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej trwają prace nad projektami ustaw nowelizujących obrót nieruchomościami rolnymi Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa tj.: nad projektem ustawy o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (druk nr 1925) oraz projektem ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego oraz o zmianie niektórych innych ustaw (druk 3109).

Ad. 6.

Odnosząc się do sytuacji na rynku mięsa należy zauważyć, że ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce generalnie kształtują się na poziomie średniej ceny notowanej w Unii Europejskiej – w zależności od okresu są od niej nieco wyższe lub też kształtują się nieznacznie poniżej jej poziomu. Z uwagi na to, że od sierpnia 2014 r. spadek cen na rynku wieprzowiny występuje w całej Unii, dotknął on również producentów krajowych.

Należy dodać, że po kilku latach postępującego spadku pogłowia świń, badanie stanu pogłowia w marcu 2014 r. po raz pierwszy od marca 2010 r. wykazało wzrost rok do roku. Wyniósł on 2,3%, a pogłowie osiągnęło poziom 11,2 mln sztuk. W czerwcu 2014 r. kontynuowana była wzrostowa tendencja jeśli chodzi o stan pogłowia. Pogłowie w czerwcu 2014 r. wyniosło 11,7 mln sztuk i było o 562 tys. sztuk (+5%) większe niż rok wcześniej, kiedy to pogłowie osiągnęło poziom 11,2 mln sztuk. Przełożyło się to również na wzrost ubojów - dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują, że w 2014 r. wzrost ten wyniósł ponad 9% w stosunku do 2013 r.

Wyniki badania pogłowia trzody chlewnej w grudniu 2014 r. również wykazały wzrost liczebności świń w relacji rok do roku. Pogłowie liczyło 11,2 mln sztuk i było o 245,8 tys. sztuk (+2,2%) większe niż rok wcześniej, kiedy wynosiło 10,9 mln sztuk.

Te czynniki, obok konsekwencji wystąpienia w Polsce afrykańskiego pomoru świń oraz wprowadzonego przez Federację Rosyjską embarga m.in. na eksport produktów z sektora wieprzowiny, wpłynęły na obniżenie cen rynkowych.

Od początku 2014 r. Polska wielokrotnie wnioskowała o uruchomienie instrumentów wsparcia rynku wieprzowiny (zwłaszcza dopłat do prywatnego przechowywania) dla

producentów poza strefami objętymi ograniczeniami weterynaryjnymi, wprowadzonymi w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, tj. tych, których nie dotyczyły rekompensaty uruchomione przez KE rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 324/2014 z dnia 28 marca 2014 r. *przyjmującym nadzwyczajne środki wspierania rynku wieprzowiny w Polsce*. Ministerstwo zwracało uwagę na problemy z eksportem nie tylko do Federacji Rosyjskiej, ale także do innych krajów trzecich, będących podstawowymi partnerami w handlu wieprzowiną, takich jak Chiny czy Japonia. Wnioski te nie spotkały się jednak z szerokim poparciem państw członkowskich, a Komisja Europejska nie wprowadziła wsparcia rynku wieprzowiny w UE z uwagi na skutki embarga. Wsparcie dotyczyło tylko Polski i Litwy w związku z wprowadzonymi ograniczeniami weterynaryjnymi (nadzwyczajne środki wspierania rynku na podstawie art. 220 rozporządzenia 1308/2013).

Na posiedzeniach instytucji unijnych, które odbywają się w bieżącym roku, Polska nieustannie zwraca uwagę na sytuację na rynku wieprzowiny i wnioskuje o uruchomienie wsparcia tego rynku. Trudna sytuacja producentów świń była prezentowana m.in. na posiedzeniu Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniu 26 stycznia 2015 r. Minister ponownie przedstawił postulaty dotyczące uruchomienia wsparcia tego rynku. Komisja Europejska podtrzymała jednak stanowisko, że nie ma uzasadnienia dla uruchomienia instrumentów zarządzania kryzysowego.

Ponadto, uprzejmie informuję, że pismem z dnia 20 lutego 2015 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wystąpił do Komisarza ds. Rolnictwa i Rozwoju Wsi z pisemnym wnioskiem o uruchomienie mechanizmów zarządzania kryzysowego na rynku wieprzowiny w formie dopłat do prywatnego przechowywania, refundacji wywozowych oraz rekompensat dla producentów świń.

W wyniku wielokrotnych wniosków Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Komisja Europejska przyjęła rozporządzenia wykonawcze Komisji (UE) 2015/360 z dnia 5 marca 2015 r. wprowadzające prywatne przechowywanie wieprzowiny oraz ustalające z góry stawkę dopłat (Dz. U. L 62 z 6.03.2015, str. 16). Zgodnie z rozporządzeniem, od dnia 9 marca 2015 r. przedsiębiorcy mogą składać wnioski o udział w mechanizmie dopłat do prywatnego przechowywania wieprzowiny. Jest on realizowany przez Agencję Rynku Rolnego.

Uwzględniając trudną sytuację na rynku mleka wynikającą z kryzysu związanego z rosyjskim embargo, jak również mając na uwadze koszty, jakie ponoszą producenci mleka dostosowując produkcję do wymogów rynku po zniesieniu unijnego systemu kwot mlecznych, Polska od wielu miesięcy podejmuje działania mające na celu wprowadzenie przez Komisję Europejską rozwiązań prowadzących do zminimalizowania tych obciążeń.

W tym celu Polska wnioskowała o taką zmianę unijnego prawa, która zapewniłaby zmianę współczynników tłuszczowych lub też całkowite odejście od płacenia kar za przekroczenie krajowych kwot mlecznych w ostatnim roku kwotowym 2014/2015. Jednakże należy wyraźnie podkreślić, że powyższe propozycje, pomimo ich wielokrotnego omawiania na forach wielu unijnych instytucji, nie spotkały się z poparciem wymaganej większości państw członkowskich. Część krajów zwracała uwagę na niebezpieczeństwo nadmiernej podaży surowca mlecznego wynikające z podjęcia ewentualnej decyzji o zmianie współczynników tłuszczowych, a tym bardziej z całkowitej likwidacji kar za przekroczenie kwot. Przede wszystkim jednak podkreślano, że dotychczasowe unijne przepisy dotyczące systemu kwot mlecznych muszą być respektowane.

Uwzględniając powyższe Polska wystąpiła z propozycją wprowadzenia w przepisach UE dobrowolnego systemu, który umożliwiłby zainteresowanym państwom członkowskim jej uregulowanie do budżetu UE w kilku rocznych ratach. Ta propozycja również została skrytykowana przez część państw członkowskich, które wyrażały opinie, że karę za przekroczenie krajowej kwoty kraj członkowski powinien zapłacić jednorazowo, a jej rozłożenie na raty producentom mleka byłoby przedmiotem wewnętrznej decyzji danego państwa. Z kolei Komisja Europejska podkreślała, że aby kary za przekroczenie można było rozłożyć państwu członkowskiemu na raty Parlament Europejski i Rada musiałyby dokonać zmiany rozporządzenia bazowego stosując zwykłą procedurę legislacyjną. W opinii KE szanse na znalezienie większości w Radzie czy PE do realizacji tego celu są minimalne.

Na posiedzeniu Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniu 26 stycznia 2015 r. Polska ponownie przedłożyła propozycję rozwiązania umożliwiającego w zainteresowanych państwach członkowskich rozłożenie opłaty za przekroczenie kwot mlecznych na nieoprocentowane raty na okres od 3 do 5 lat.

Natomiast obecnie Komisja Europejska proponowała projekt rozporządzenia, który umożliwia rolnikom w zainteresowanych państwach członkowskich rozłożenie opłaty za przekroczenie kwot mlecznych na nieoprocentowane raty na okres do 3 lat.

W odniesieniu do kwestii *braku uregulowania sprzedaży bezpośredniej, przetwarzania i sprzedaży w ramach gospodarstwa produktów i przetworów wytwarzanych w gospodarstwach* należy przede wszystkim podkreślić, że w zakresie wymagań sanitarno-higienicznych do kompetencji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi należą przepisy mające zastosowanie do rolników sprzedających bezpośrednio konsumentom końcowym żywność wyłącznie pochodzenia zwierzęcego, z wyłączeniem handlu detalicznego.

Sprawy dotyczące przepisów sanitarno – higienicznych mających zastosowanie do rolników sprzedających bezpośrednio konsumentom końcowym żywność pochodzenia roślinnego, zarówno nieprzetworzoną jak i przetworzoną leżą w kompetencjach Ministra Zdrowia. Kompetencje Ministra Zdrowia obejmują również kwestię przepisów sanitarno – higienicznych mających zastosowanie do handlu detalicznego, w ramach którego można prowadzić sprzedaż konsumentom końcowym żywności, w tym żywności przetworzonej pochodzenia zarówno roślinnego, jak i zwierzęcego.

Tematyka sprzedaży przez rolników nieprzetworzonych, jak i przetworzonych produktów pochodzenia zwierzęcego konsumentom końcowym, wyprodukowanych we własnych gospodarstwach rolnych została uregulowana w następujących rozporządzeniach Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia:

- 29 grudnia 2006 r. w *sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej* (Dz. U. z 2007 r. Nr 5, poz. 38);

- 8 czerwca 2010 r. w *sprawie szczegółowych warunków uznania działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej* (Dz. U. Nr 113, poz. 753).

W ramach ww. sprzedaży bezpośredniej rolnicy mogą obecnie prowadzić produkcję i sprzedaż konsumentom końcowym lub do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta końcowego nieprzetworzonych produktów pochodzenia zwierzęcego, takich jak: tuszki drobiowe, tuszki królików lub nutrii, mleko surowe, surowa śmietana, jaja konsumpcyjne, produkty rybołówstwa żywe lub poddane niektórym rodzajom obróbki, nieprzetworzone produkty pszczele oraz żywe ślimaki lądowe określonych gatunków.

Natomiast w ramach ww. działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej rolnicy mogą prowadzić produkcję i sprzedaż konsumentom końcowym oraz dostawy do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta końcowego przetworzonych lub poddanych niektórym rodzajom obróbki produktów pochodzenia zwierzęcego, takich jak: produkty mięsne, surowe wyroby mięsne, mięso mielone, produkty mleczne, produkty rybołówstwa, świeże mięso wołowe, wieprzowe, baranie, kozie, końskie, drobiowe oraz ze zwierząt łownych lub zwierząt dzikich utrzymywanych w warunkach fermowych.

Szczegółowe informacje na temat możliwości prowadzenia sprzedaży bezpośredniej oraz działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej zostały udostępnione w Biuletynach Informacyjnych wydawanych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencję

Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, w numerach: 10-11/2010; 9/2014. Wersja elektroniczna ww. Biuletynów Informacyjnych zamieszczona jest na stronie internetowej Ministerstwa pod adresem: www.minrol.gov.pl (zakładka: *Informacje branżowe* → *Opracowania i publikacje* → *Biuletyn Informacyjny* → 2010/2014).

Ustanowione w ww. przepisach krajowych wymogi wpisują się w strategię wspierania produkcji żywności na poziomie lokalnym oraz wprowadzania ułatwień dla rolników prowadzących produkcję żywności na małą skalę, zapewniając przy tym standardy bezpieczeństwa produkowanej żywności.

Obecny stan prawny, umożliwia zatem rolnikom prowadzenie sprzedaży konsumentom końcowym produktów pochodzenia zwierzęcego, w postaci przetworzonej, nieprzetworzonej lub po poddaniu ich niektórym rodzajom obróbki, pod warunkiem spełnienia określonych wymagań.

Niezależnie od powyższego, należy podkreślić, że w Resorcie Rolnictwa opracowano projekty rozporządzeń Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nowelizujące przepisy krajowe dotyczące sprzedaży bezpośredniej i działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej.

Projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w *sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej*, które uchyli rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 grudnia 2006 r. w *sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej* w dniu 26 lutego 2015r. został przesłany do notyfikacji Komisji Europejskiej i państwom członkowskim Unii Europejskiej, zgodnie z obowiązującą procedurą.

Natomiast projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w *sprawie szczegółowych warunków uznania działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej*, które uchyli rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi 8 czerwca 2010 r. w *sprawie szczegółowych warunków uznania działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej* przeszedł procedurę konsultacji międzyresortowych i obecnie analizowane są zgłoszone uwagi. Po przeanalizowaniu uwag, a następnie uzyskaniu zwolnienia z Komisji Prawniczej, bądź Komisji Prawniczej, projekt zostanie przesłany do notyfikacji Komisji Europejskiej i państwom członkowskim Unii Europejskiej, zgodnie z obowiązującą procedurą.

Teksty ww. projektów rozporządzeń Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi wraz ze szczegółowym uzasadnieniem wprowadzanych zmian i oceną skutków regulacji, zostały zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi

oraz Rządowego Centrum Legislacji (www.minrol.gov.pl; zakładka Ministerstwo → Legislacja).

Dodatkowo, należy podkreślić, że prace legislacyjne dotyczące ww. projektów rozporządzeń obejmują wyłącznie sprawy pozostające w kompetencjach ministra właściwego ds. rolnictwa, tj. bezpieczeństwa żywności pochodzenia zwierzęcego, w związku z tym nie obejmują, np. kwestii prowadzenia działalności gospodarczej oraz opodatkowania, które pozostają w kompetencjach odpowiednio, Ministra Gospodarki oraz Ministra Finansów, a także wymagań z zakresu bezpieczeństwa żywności pochodzenia roślinnego, których uregulowanie leży w kompetencjach Ministra Zdrowia.

Odnosnie Komunikatu ze spotkania Izb Rolniczych Zachodniej Polski w dn. 6 lutego 2015 r.:

Izby rolnicze powinny mieć ustawowo nadane kompetencje do prowadzenia ewidencji samodzielnie prowadzonych gospodarstw rolnych, za pośrednictwem Biur Powiatowych izb rolniczych.

W Polsce wdrażaniem instrumentów współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej zajmuje się Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, która pełniąc jednocześnie funkcję agencji płatniczej, odpowiada za prawidłowe wydatkowanie środków pieniężnych.

W tym celu, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa została zobowiązana do ustanowienia zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli (ZSZiK), w tym systemu identyfikacji beneficjentów.

Dodatkowo, zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. 2012, poz. 86 z późn. zm.) Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, tworzy i prowadzi krajowy system ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

Powyższe wynika, także z Preambuły do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. W pkt. 9 zapisano, że jedynie agencje płatnicze, które zostały akredytowane przez państwa członkowskie dają rozsądną gwarancję przeprowadzenia niezbędnych kontroli przed przyznaniem beneficjentom pomocy unijnej.

Ponadto, w celu zapewnienia przejrzystości kontroli krajowych, w szczególności w zakresie procedur dotyczących zezwoleń, zatwierdzania i wypłaty oraz w celu zmniejszenia obciążeń Komisji i państw członkowskich, związanych z administracją i audytem, w przypadku gdy wymagana jest akredytacja każdej agencji płatniczej, należy ograniczyć liczbę organów i instytucji, którym przydzielono te zadania, przy jednoczesnym poszanowaniu przepisów

konstytucyjnych każdego z państw członkowskich. W celu uniknięcia niepotrzebnych kosztów związanych ze zmianami organizacyjnymi państwa członkowskie powinny mieć możliwość zachowania liczby agencji płatniczych, które uzyskały akredytację przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia.

Dodatkowo należy podkreślić, iż ww. warunki zostały także określone w przepisach przedmiotowego rozporządzenia. Zgodnie z art. 7 ust. 2 ww. rozporządzenia, państwa członkowskie akredytują, jako agencje płatnicze jednostki lub instytucje, które dysponują strukturą administracyjną i systemem wewnętrznej kontroli, oferując wystarczające gwarancje, że płatności są zgodne z prawem, prawidłowe i właściwie rozliczane (...). Każde państwo członkowskie, uwzględniając swoje przepisy konstytucyjne, ogranicza liczbę akredytowanych agencji płatniczych do nie więcej niż jednej na poziomie krajowym lub, w przypadku gdy ma to zastosowanie, jednej na region.

Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, iż organem uprawnionym do tworzenia i gromadzenia danych w zakresie ewidencji gospodarstw rolnych jest Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, jako akredytowana agencja płatnicza.

Wdrożyć w życie uproszczoną procedurę sprzedaży przez ANR małych arealów (do 5ha) przylegających i sąsiadujących z uprawianymi przez danego producenta rolnego gruntami.

Agencja Nieruchomości Rolnych nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w pierwszej kolejności przeznacza do sprzedaży w trybie przetargów ograniczonych na rzecz rolników indywidualnych zamierzających powiększyć gospodarstwo rodzinne. Na wniosek izby rolniczej Agencja może przeprowadzić ograniczony przetarg ofert pisemnych. Nie ma żadnych przeszkód, aby jednym z kryteriów wyboru oferty była odległość nieruchomości wchodzących w skład gospodarstwa rodzinnego uczestnika przetargu od zbywanej nieruchomości Zasobu. Ponadto należy wskazać, że zgodnie z art. 29 ust. 1h ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2012 r. poz. 1187 z późn. zm.) nieruchomość Zasobu lub jej część może być sprzedana bez przetargu, jeżeli może poprawić warunki zagospodarowania nieruchomości przyległej stanowiącej własność osoby chcącej nabyć tę nieruchomość lub jej część, o ile nieruchomość ta nie może być zagospodarowana samodzielnie.

Podjęcie przez ANR działań zmierzających do zawierania umów dzierżawy na grunty, co do których realizowana jest procedura przygotowania do sprzedaży. Umowy powinny uwzględniać lokalne uwarunkowania i zapewniać równość stron.

Wydzierżawianie nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa prowadzone jest przez oddziały terenowe Agencji Nieruchomości Rolnych i ich filie, na zasadach określonych w ustawie z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r., poz. 1187, ze zm.), w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14.01.2009 r. w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania przetargów na dzierżawę nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz wewnętrznych wytycznych Agencji określonych w Zarządzeniu Nr 09/2013 Prezesa ANR z dnia 18.01.2013 r. w sprawie dzierżawy nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. Zgodnie z tymi zasadami wydzierżawianie nieruchomości Zasobu ma miejsce w sytuacji, gdy dana nieruchomość z określonych przyczyn nie może lub nie powinna być przeznaczona do sprzedaży (np. zmiana planów miejscowych lub studiów gminnych, toczące się postępowanie w związku z zarzutem o sprzeczne z prawem przejęcie na rzecz Skarbu Państwa, brak popytu udokumentowany nieskuteczną procedurą przetargową sprzedaży). W przypadku, gdy rozpoczęto prace związane z przygotowaniem nieruchomości do sprzedaży, umowa dzierżawy może być zawarta na czas niezbędny do przeprowadzenia tych prac.

Natomiast, w przypadku gdy nieruchomość przeznaczona została do sprzedaży i w trybie przetargowym wyłoniony został kandydat na nabywcę, a z uwagi na trwającą procedurę formalno-prawną termin sporządzenia umowy sprzedaży nie pokrywa się z datą zakończenia przetargu – nieruchomość taka, zgodnie z obowiązującymi wytycznymi, może zostać przekazana w użyczenie tej osobie, o ile jest ona zainteresowana korzystaniem z nieruchomości i przemawiają za tym terminy agrotechniczne. W praktyce użyczenie stosowane jest jedynie w przypadku, gdy zgodnie z dobrą praktyką rolną, grunt rolny powinien być poddany zabiegom agrotechnicznym, gdyż w przeciwnym wypadku byłby wyłączony z użytkowania rolniczego w najbliższym okresie wegetacyjnym. Umowa taka zawierana jest na okres niezbędny do zakończenia procedury sprzedaży, po uzyskaniu indywidualnej zgody Prezesa ANR.

Podjęcie działań przez ANR zmierzających do rozwiązania problemów rolników, którym Agencja odmawia przedłużania umów dzierżawy i korzystania z prawa pierwszeństwa nabycia z przyczyn leżących po stronie ANR – zawierane umowy z ANR zawierające wady prawne.

Zgodnie z ustawą z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomości rolnych Skarbu Państwa podstawową formą gospodarowania Zasobem jest sprzedaż. Pomimo to dzierżawa w dalszym ciągu jest stosowana, szczególnie tam gdzie popyt na zakup ziemi jest ograniczony. Należy zaznaczyć, że prawa wynikające z umowy dzierżawy są dziedziczne. Agencja wydzierżawia nieruchomości Zasobu głównie w przypadku gdy nie mogą one zostać sprzedane np. z powodu toczących się postępowań o sprzeczne z prawem przejęcie na rzecz Skarbu Państwa albo trwające prace nad miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Umowy dzierżawy przedłużane są m.in. w przypadku gdy dzierżawca prawidłowo wywiązuje się z postanowień umowy dzierżawy np. poniósł znaczne koszty związane z produkcją zwierzęcą lub przemawiają za tym inne obiektywne względy. Ponadto przedłużenie umowy dzierżawy może nastąpić gdy jest to niezbędne do przyznania dzierżawcy pomocy finansowej współfinansowanej lub finansowanej ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Ponadto należy wskazać, że Prezes Agencji Nieruchomości Rolnych w dniu 9 lutego 2015 r. zmienił zarządzenie z dnia 18 stycznia 2013 r. w sprawie zasad dzierżawy nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. Zgodnie z powyższym zarządzeniem Agencja Nieruchomości Rolnych będzie mogła przedłużyć umowę dzierżawy na okres do 10 lat.

Podjęcie działań dotyczących zmiany i ograniczenia kompetencji Agencji Nasiennej, jak również zmiany ustawy o ochronie prawnej odmian roślin, która uwzględni prawo własności i prywatności rolnika.

Z inicjatywy Pana Kazimierza Plocke Sekretarza Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi w dniu 12 lutego 2015 r. zostało zorganizowane spotkanie dotyczące wysokości i sposobu zbierania przez hodowców opłat licencyjnych oraz opłat z tytułu wykorzystania do siewu materiału ze zbioru we własnym gospodarstwie w przypadku odmian chronionych wyłącznym prawem hodowcy do odmiany. W spotkaniu, któremu przewodniczył Minister Kazimierz Plocke wzięli udział przedstawiciele Krajowej Rady Izb Rolniczych, Polskiej Izby Nasiennej, Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych oraz Agencji Nasiennej Sp. z o.o. Spotkanie miało na celu wypracowanie rozwiązania, które umożliwiłoby finansowanie hodowli roślin i było mniej uciążliwe dla producentów rolnych. Krajowa Rada Izb Rolniczych nie kwestionowała potrzeby finansowania hodowli roślin z opłat za korzystanie z materiału ze zbioru oraz wysokości tych opłat. Przedstawiciel KRIR zwrócił natomiast uwagę na nieprzyjemne w opinii KRIR zasady w zakresie udzielania

informacji o wykorzystanym materiale oraz sposobu przeprowadzania kontroli wykorzystania materiału ze zbioru. Na zakończenie spotkania ustalono, że w trybie roboczym zostanie wypracowana propozycja rozwiązania. W oparciu o dyskusję w trakcie spotkania, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi rozesłało drogą elektroniczną propozycję uregulowania systemu pobierania opłat za wykorzystany ze zbioru materiał odmian chronionych. System miałby polegać na zastosowaniu opłaty ryczałtowej pobieranej na podstawie ustawy o izbach rolniczych. Wprowadzenie takiego systemu wymagałoby zmian przepisów ustawy o izbach rolniczych. Pozwoliłoby to uniknąć konieczności przekazywania informacji o wykorzystanym materiale ze zbioru we własnym gospodarstwie i przeprowadzania kontroli w tym zakresie. Propozycja ta nie została zaakceptowana przez izby rolnicze. W tej sytuacji Agencja Nasienna zaproponowała kontynuowanie uzgodnień zmierzających do zawarcia umowy pomiędzy organizacją rolników i organizacją hodowców.

Jednocześnie należy zauważyć, że w związku z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego, złożonym przez Krajową Radę Izb Rolniczych, dotyczącym rozstrzygnięcia zgodności z Konstytucją RP przepisów art. 23a – 23c ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin (Dz. U. Nr 137, poz. 1300), podejmowanie jakichkolwiek inicjatyw legislacyjnych w obszarze kwestionowanych przepisów, przed wydaniem orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny, jest bezprzedmiotowe. W oczekiwaniu na wydanie orzeczenia przez TK warto podejmować wszelkie działania, które zbliżą obie strony do osiągnięcia porozumienia i pozalegislacyjnego ustalenia zasad pobierania opłat.

Izby są przeciwne obecnie przedstawianym do konsultacji projektom ustaw Prawo łowieckie, zmiany powinny iść w kierunku uznania prawa własności rolnika i zapewnienia możliwości otrzymania odszkodowania adekwatnego do poniesionych szkód.

Obecnie trwają uzgodnienia przygotowanego przez resort środowiska projektu ustawy zmieniającej ustawę *Prawo łowieckie*. Projekt przewiduje wprowadzenie mechanizmów wzmacniających nadzór ministra właściwego do spraw środowiska nad Polskim Związkiem Łowieckim. Pozwoli to zdyscyplinować dzierżawców lub zarządców obwodów łowieckich, którzy nie wykonują planów pozyskania zwierzyny (zwłaszcza dzików i jeleniowatych czyniących największe szkody łowieckie) lub zalegają z wypłatą odszkodowań rolnikom, przez możliwość pozbawienia ich obwodu łowieckiego. Proponuje się również, aby PZŁ, jako zrzeszenie, którego członkami są koła łowieckie, przejął ich zobowiązania z tytułu rekompensat za szkody łowieckie w przypadku rozwiązania koła łowieckiego lub gdy majątek koła nie jest wystarczający do pokrycia zobowiązań.

W odniesieniu do szkód łowieckich projekt ustawy o zmianie ustawy *Prawo łowieckie* z dnia 4 lutego 2015 r. przewiduje zmianę delegacji ustawowej do wydania rozporządzenia w sprawie szacowania szkód w uprawach i płodach rolnych wyrządzanych przez zwierzęta łowne. W nowej delegacji przewidziano inne wytyczne niż ma to miejsce w aktualnie obowiązującym przepisie. Wydając nowe rozporządzenie Minister Środowiska ma obowiązek kierowania się potrzebą dokonywania oceny rzeczywistej szkody, uwzględniającej obszar uszkodzonej uprawy oraz wycenę szkody według cen skupu, a także – uwzględniania konieczności wypłaty odszkodowania w rozsądnym terminie. Takie sformułowanie wytycznych spowoduje, że nowe zasady szacowania szkód nie uwzględnią postulatu zgłaszanego przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, polegającego na uwzględnieniu w wysokości wypłacanego odszkodowania nie tylko oceny rzeczywiście wyrządzonej szkody, ale również - wpływu wyrządzonej szkody na możliwość zbioru nieuszkodzonej uprawy. Specjalistyczne maszyny rolnicze, takie jak np. kombajny zbożowe, są przystosowane do pracy na prawidłowo przygotowanym i w miarę równym polu. Dlatego przejazd w celu zebrania nieuszkodzonej uprawy po nierównym polu, z dużymi dołami wrytymi przez dziki, może uszkodzić maszynę lub spowodować jej zapchanie ziemią. Koszty naprawy uszkodzonej maszyny rolniczej nie będą rolnikowi w żaden sposób zrekompensowane. Dlatego w rozporządzeniu określającym metody szacowania szkód w uprawach rolnych powinno się uwzględniać również niezbędne koszty jakie muszą być poniesione na przywrócenie uszkodzonego pola do dalszego użytkowania rolniczego, o co będzie powtórnie wnioskował Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Ad. 11. Utworzenie (odtworzenie) w makroregionie nadodrzańskim systemu melioracji opartego na systemach poletek zalewowych w zamian za rekompensaty dla właścicieli gruntów.

Powyższy postulat jest mało precyzyjny. Należy przypuszczać, że sprawa dotyczy utworzenia lub odtworzenia polderów zalewowych na gruntach położonych w dolinach rzek. Grunty te stanowiłyby tereny retencyjne dla rzek i byłyby zalewane w okresie wezbrań powodziowych. Z tytułu strat w plonach spowodowanych zalaniem gruntów rolnicy otrzymywaliby stosowne rekompensaty. Powyższy postulat dotyczy więc do spraw z zakresu ochrony przed powodzią, które należą do właściwości Ministra Środowiska. Wobec powyższego postulat ten nie może być rozpatrzony przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi lecz powinien być przesłany wg właściwości do rozpatrzenia przez Ministra

Środowiska. Wniosek w podobnej sprawie złożony w styczniu 2015 r. przez rolnika z powiatu kłobuckiego, dotyczący rzeki Liswarty również został przesłany do Ministra Środowiska.

Informuję, iż odpowiedzi na pozostałe postulaty komunikatu zawarte są w odpowiedziach na zgłoszone postulaty rolników.

PODSEKRETARZ STANU

Tadeusz Nalewajk